

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Ár 2017, fimmtudaginn 21. desember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir og Fura Sóley Hjálmarsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 12/2017**:

M sóknaraðili gegn F fjármálafyrirtæki

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 17. febrúar 2017, með kvörtun sóknaraðila, dags. 15. febrúar 2017. Með tölvupósti nefndarinnar 17. febrúar 2017, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 24. mars 2017. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar samdægurs og henni gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi, dags. 4. apríl 2017.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 24. nóvember og 15. og 21. desember 2017.

II.

Málsatvik.

Þann 10. mars 2016 krafði varnaraðili sóknaraðila um greiðslu skuldar samkvæmt tveim skuldabréfum í eigu varnaraðila sem voru í vanskilum, auk skuldar vegna yfirdráttarheimildar á tékkareikningi. Heildarfjárhæð skuldar sóknaraðila við varnaraðila nam 3.370.84 kr. Í fyrsta lagi var um að ræða skuldabréf nr. X, sem sóknaraðili gaf út til varnaraðila þann 14. júní 2007, upphaflega að fjárhæð 900.000 kr. Í öðru lagi var um að ræða skuldabréf nr. Y, sem sóknaraðili gaf út til varnaraðila þann 18. desember 2008, upphaflega að fjárhæð 980.000 kr. Í þriðja lagi var um að ræða skuld vegna yfirdráttar á reikningi sóknaraðila hjá varnaraðila, að fjárhæð 216.032 kr. Þegar hann var gjaldfelldur, þann 30. nóvember 2010.

Þann 11. október 2016 barst sóknaraðila tilkynning um löginnheimtu, vegna vanskila á tékkareikningnum. Þann 15. desember sama ár barst sóknaraðila innheimtubréf frá varnaraðila vegna innheimtu á skuldabréfunum sem höfðu verið í vanskilum frá 2 febrúar 2010, og á yfirdráttarskuld samkvæmt tékkareikningi sem hafði verið í vanskilum frá 30. nóvember 2010. Varnaraðili sendi sóknaraðila greiðsluáskoranir vegna skuldabréfanna þann 6. janúar 2011. Þann 26. janúar 2011 sendi varnaraðili áminningu vegna innheimtu á yfirdráttarskuld samkvæmt tékkareikningi.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst viðurkenningar á því að kröfur varnaraðila á hendur sér á grundvelli skuldabréfa nr. X og Y og á grundvelli yfirdráttar á tékkareikningi séu niður fallnar.

Sóknaraðili byggir á því að varnaraðili hafi gefið eftir kröfur sínar gagnvart sóknaraðila, þar sem varnaraðili hafi lýst því yfir í febrúar 2011 að kröfurnar hefðu verið afskrifaðar. Vísar sóknaraðili til þess að varnaraðili hafi jafnframt staðfest það í tölvupósti, dags. 30 mars 2016, að kröfurnar hefðu verið afskrifaðar. Í tölvupóstinum hafi varnaraðili tekið fram að með afskriftum væri verið að taka kröfurnar úr einu kerfi varnaraðila og flytja þær í annað. Samt sem áður væri hægt að rukka kröfurnar áfram, skuldin væri samt ennþá til staðar og hægt að hefja innheimtu á henni hvenær sem er innan ákveðins tíma. Þessu mótmælir sóknaraðili. Vísar sóknaraðili til þess að í almennu tali þýði afskrift að eitthvað sé afskrifað, þ.e. fellt niður eða tekið úr sögunni. Sóknaraðili hafi mátt leggja þann skilning í afstöðu varnaraðila í febrúar 2011 að hann hygðist ekki krefja hana um greiðslu á þessum kröfum og að þær væru úr sögunni.

Sóknaraðili bendir á að kröfuréttindum geti lokið á margvíslegan hátt, m.a. með eftirgjöf kröfuhafa. Sóknaraðili telur óumdeilt að varnaraðili hafi afskrifað kröfu sína í febrúar 2011 og hún hafi verið í góðri trú um að krafan væri fallin niður eftir þann tíma. Sóknaraðili bendir á að varnaraðila hafi verið heimilt að fella kröfurnar í heild sinni niður einhliða. Að mati sóknaraðila var ekkert óeðlilegt við það að varnaraðili gerði það því á þessum tíma hafi legið fyrir sönnun um ógjaldfærni og eignaleysi sóknaraðila vegna árangurlaus fjárnáms hjá henni. Sóknaraðili byggir á því að túlka beri ákvörðun varnaraðila, um afskrift á kröfunum og þýðingu þess gagnvart sóknaraðila, sóknaraðila í vil þar sem hún sé neytandi og ekki sérfróður einstaklingur. Vísar sóknaraðili til þess að það hafi staðið varnaraðila nær að sjá til þess að yfirlýsingar, skjöl og réttindi væru skýr, en varnaraðili yrði að bera hallan af sönnunarskortum og vafa þar um.

Sóknaraðili bendir á að hún hafi ekki undir höndum nein gögn um samskipti sín við varnaraðila á árinu 2011. Krafa um að geyma tölvupóst eða önnur samskipti svo árum skipti, verður ekki lögð á sóknaraðila. Sú skýring, um að í afskriftum felist aðeins tilfærsla í bókhaldi varnaraðila, var fyrst sett fram af hálfu varnaraðila í tölvupósti, dags. 30. mars 2016, en sú skýring hafi aldrei komið fram þegar krafan var afskrifuð. Sóknaraðili vísar til þess að sönnunarbyrðin, um hvað nánar kom fram í samskiptum varnaraðila við sóknaraðila í tengslum við afskrift krafanna í febrúar 2011, hvíli á varnaraðila. Sóknaraðili byggir á því að víkja beri kröfum varnaraðila til hliðar þar sem það væri ósanngjarnt og andstætt góðri viðskiptavenju af varnaraðila að bera þær fyrir sig, sbr. 36. gr. laga nr. 7/1963 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

Sóknaraðili byggir jafnframt á því að kröfur varnaraðila séu fallnar niður á grundvelli tómlætis. Vísar sóknaraðili til þess að jafnvel þótt varnaraðili teljist ekki bundinn af yfirlýsingu um afskrift gagnvart sóknaraðila, hafi varnaraðili ekkert aðhafst í rúm 5 ár við innheimtu á kröfunum. Bendir sóknaraðili á að réttarreglum um tómlæti sé m.a. ætlað að stuðla að því að samskiptum aðilja að kröfusambandi ljúki áður en langt um líði frá réttum efndatíma.

Sóknaraðili bendir á að þegar varnaraðili hafi tekið ákvörðun um afskrift á kröfunum, hafi legið fyrir árangurslaust fjárnám hjá sóknaraðila vegna skattaskuldar. Samkvæmt 65. gr. laga nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti hefði varnaraðila því verið heimilt að krefjast gjaldþrotaskipta hjá sóknaraðila, auk þess sem sóknaraðili hefði sjálf getað gefið bú sitt upp til gjaldþrotaskipta, sbr. 64. gr. gbl. Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi ekki krafist gjaldþrotaskipta og ekki hafi verið tilefni fyrir sóknaraðila til að gefa bú sitt upp til skipta í ljósi yfirlýsingar varnaraðila, um afskrift á kröfunum.

Vísar sóknaraðili til þess að hefði bú sóknaraðila verið tekið til gjaldþrotaskipta á þessum tíma hefði varnaraðili ekki fengið greiddar kröfur sínar þar sem sóknaraðili var þá eignalaus eins og hið árangurslausa fjárnám sýnir fram á.

Í viðbótar athugasemdum sóknaraðila vísar hún til þess að tilvísun varnaraðila í mál úrskurðarnefndarinnar nr. 16/2016 sé ekki að finna á heimasíðu nefndarinnar en af reifun varnaraðila í athugasemdum hans megi ráða að málsatvik séu ósambærileg. Sóknaraðili vísar til þeirrar athugasemdar varnaraðila, um að sóknaraðili hafi ekki náð að sýna fram á að skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 væru uppfyllt. Sóknaraðili telur blasa við að öll skilyrði 36. gr. laganna séu uppfyllt.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili mótmælir því að um eftirgjöf á kröfum varnaraðila sé að ræða og telur engin gögn liggja fyrir um að varnaraðili hafi í raun gefið eftir kröfurnar. Vísar varnaraðili til þess að hann hafi ekki gefið út neina yfirlýsingu þess efnis að um niðurfellingu skulda hafi verið að ræða og enginn gögn séu komin fram í málinu sem staðfesti þær staðhæfingar sóknaraðila. Varnaraðili hafnar því að hafa staðfest eftirgjöf krafanna með tölvupósti starfsmanns varnaraðila, dags. 30. mars 2016. Vísar varnaraðili til þess að í tölvupóstinum komi fram skýr fyrirvari varnaraðila og sérstök útskýring á því hvað felist í afskriftum innan bankans. Í því sambandi vísar varnaraðili til máls Úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 16/2016 máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili bendir á að meta þurfi sérstaklega hvort ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju sé að bera skuldabréfin fyrir sig, svo að skilyrðum 36. gr. laga nr. 7/1936 sé fullnægt. Af dómaframkvæmd megi ráða að heildstætt mat á atvikum hvers máls ráði því hvort beita eigi ógildingarreglu 36. gr. laganna. Vísar varnaraðili til þess að sönnunarbyrði fyrir því að skuldbinding sóknaraðila sé fallin úr gildi eða ógild hvíli á sóknaraðila, sem hafi ekki sýnt fram á að ákvæðum laga nr. 7/1936 verði beitt til ógildingar. Bendir varnaraðili á að ekkert sé fram komið í málinu sem sýni að varnaraðili hafi ekki sýnt af sér góða viðskiptahætti. Vísar varnaraðili til meginreglu samningaréttar um að samninga skuli efna.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort að kröfur varnaraðila á grundvelli skuldabréfa nr. X og Y og á grundvelli yfirdráttar á tékkareikningi séu niður fallnar.

Sóknaraðili byggir einkum á þeirri málsástæðu að varnaraðili hafi gefið eftir kröfur sínar með því að lýsa því yfir gagnvart sér að kröfurnar hefðu verið afskrifaðar. Ágreiningslaust er að varnaraðili afskrifaði kröfur á hendur sóknaraðila

í febrúar 2011 í kjölfar þess að gert hafði verið árangurslaust fjárnám hjá sóknaraðila. Hins vegar greinir aðila á um hvaða kröfuréttarlega þýðingu afskriftir varnaraðila hafi merkt gagnvart sóknaraðila. Sóknaraðili heldur því fram að hún hafi skilið það svo að afskriftir á kröfum varnaraðila í febrúar 2011 fælu það í sér að kröfurnar hafi verið gefnar eftir og að því séu þær kröfur niður fallnar og varnaraðili geti ekki innheimt þær gagnvart sóknaraðila. Því sé það ósanngjarnt af hálfu varnaraðila með vísan til 36. gr. samningalaga að innheimta þær kröfur nú þar sem að sóknaraðili hafi mátt skilja það svo að afskriftir fælu í sér eftirgjöf kröfu og að hún hefði því mátt telja að kröfurnar yrðu ekki hafðar uppi gagnvart henni. Engin gögn liggja fyrir um samskipti aðila í febrúar 2011 en í tölvubréfi frá varnaraðila til sóknaraðila dags. 1. apríl

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

2016 er það tekið fram að kröfurnar hafi verið afskrifaðar í bókhaldi varnaraðila í febrúar 2011 en að það hafi ekki falið í sér eftirgjöf kröfunnar heldur hafi eingöngu verið um að ræða aðgerð í bókhaldi varnaraðila. Sú ákvörðun varnaraðila ein og sér að afskrifa kröfur í bókhaldi sínu og fresta innheimtu á kröfunni í kjölfar þess að ógjaldfærni sóknaraðila á þeim tíma hafði verið staðreynd með árangurslausu fjárnámi felur að mati nefndarinnar ekki í sér að krafan sé felld niður eða að skuldari hafi mátt telja að kröfur gagnvart sér væru niður fallnar án þess að sérstök yfirlýsing þess efnis hafi verið gerð af hálfu varnaraðila. Þá hefur sóknaraðili ekki getað sýnt fram á það með gögnum að varnaraðili hafi lýst því yfir gagnvart henni að kröfur varnaraðila hafi verið gefnar eftir og hefur því sóknaraðili ekki getað sýnt nægilega fram á að hún hafi mátt telja að skuldin væri fallin niður. Verður því ekki fallist á það með sóknaraðila á að ákvæðum 36. gr. laga nr. 7/1936 verði beitt til ógildingar á kröfum varnaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, til viðurkenningar á því að kröfur varnaraðila á hendur sér á grundvelli skuldabréfa nr. X og Y og á grundvelli yfirdráttar á tékkareikningi séu niður fallnar er hafnað.

Reykjavík, 21. desember 2017

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Unnur Erla Jónsdóttir

Hrannar Már Gunnarsson
Fura Sóley Hjálmarsdóttir